

CURRICULUM ȘCOLAR

ISTORIE, *clasa a VI-a*

NOTĂ DE PREZENTARE

Textul de față prezintă elementele de bază ale curriculum-ului de istorie pentru clasa a VI-a. În contextul ciclului gimnazial, "oferta de cunoaștere" pe care o face istoria elevilor acestei clase, privește perioada cuprinsă între încheierea etnogenezei europene și formarea statelor naționale moderne.

Forma propusă încearcă să deplaseze accentul de la conținutul obiectului de studiu la capacitățile și atitudinile care ar trebui să fie construite de-a lungul acestui ciclu educațional.

În elaborarea curriculum-ului s-au luat în considerare mai multe principii de proiectare:

- construirea curriculum-ului în jurul unor capacități și atitudini esențiale în formarea personalității;
- îmbinarea abordării de tip cronologic cu cea de tip tematic în prezentarea conținutului învățării;
- urmărirea progresului în învățare și experiență.

2. STRUCTURA CURRICULUM-ULUI

Textul propriu-zis al curriculum-ului de față cuprinde:

- * obiective generale
- * obiectivele de referință și activitățile de învățare
- * conținutul învățării.

2.1. Obiectivele generale

Această categorie de obiective indică schimbările de comportament la care ar trebui să ducă studiul istoriei în gimnaziu.

2.2. Obiectivele de referință și activitățile de învățare

"Obiectivele de referință" prezintă categoriile de rezultate la care ar trebui să ducă studiul istoriei, la nivelul fiecărei clase. Aceste rezultate cuprind atât elemente specifice istoriei, ca obiect de studiu, cât și cunoștințe și capacități transdisciplinare.

Activitățile de învățare propuse sunt menite să ofere exemple ale unor demersuri ce conduc la învățare, întărirea și dezvoltarea capacităților prevăzute de către obiective.

2.3. Conținutul învățării

Această componentă prezintă opțiunea pentru un conținut istoric echilibrat, implicând studierea integrată a istoriei naționale și a celei universale.

3. OBIECTIVELE GENERALE ALE ISTORIEI ÎN GIMNAZIU

În gimnaziu elevul va dobândi abilități de cunoaștere a realității prin activarea imaginației proprii și a operațiilor gândirii, prin utilizarea metodelor de analiză și descoperire a informațiilor, a instrumentelor de muncă intelectuale, specifice istoriei.

Prin studiul istoriei și prin utilizarea unui limbaj adecvat, la nivelul gimnaziului elevul trebuie:

- să se orienteze în timp și spațiu și să-și formeze reprezentări corecte despre timpul și spațiul istoric;
- să conștientizeze apartenența sa la un spațiu istoric și de cultură, prin cunoașterea istoriei comunității din care face parte și a factorilor de integrare a acestora în istoria universală;
- să recunoască tipurile de surse istorice și modalitățile de folosire a acestora, prin raportare la epoca despre care se dau informații;
- să cunoască și să stăpânească informații despre evenimente, personalități, epoci istorice, domenii ale activității umane;
- să identifice ideile, motivele, interesele indivizilor și grupurilor umane în acțiune, să sesizeze posibilitățile și limitele acestora în trecut și în prezent;
- să capete deprinderea de a identifica dintre interpretările date unui eveniment la nivelul unei epoci sau în epoci diferite;
- să înțeleagă și să folosească noțiunea de civilizație în diversitatea sa în spațiu și în timp și ca o realitate complexă la nivelul unor comunicări diferite;
- să alcătuiască, pe baza terminologiei de specialitate, un discurs argumentat, în care să fie articulate cunoștințele despre o problemă istorică.

BIBLIOGRAFIE

1. Căpiță. C., Căpiță. L., Grosu. I., Plesciuc-Dvorski. M., *Curriculum de istorie* (Temă de cercetare), București, Institutul de Științe ale Educației, 1994
2. Căpiță, L., Plesciuc-Dvorski, m., *Istoria în învățământul gimnazial: probleme deschise și soluții*, în "Revista de Pedagogie", no. 3-4, 1994
3. Crișan. Al. et al., *Curriculum școlar*. Ghid metodologic, București, Institutul de Științe ale Educației, 1994
4. Teodorescu Bogdan, *Prezent și viitor în învățământul preuniversitar*, în "Tribuna învățământului", no. 42/1992

II Obiective de referință și activități de învățare pentru clasa a VI-a

A. ÎNȚELEGEREA ȘI REPREZENTAREA TIMPULUI ISTORIC

Nr. crt.	Domenii urmărite de activitatea didactică	Obiective	Activități de învățare
I	Cunoștințe și capacități vizând procesul înțelegerii		
1.	Termeni și concepte legate de perceperea timpului istoric	<ul style="list-style-type: none"> - să ordoneze cronologic secvențele unui eveniment clar delimitat cu sprijinul unor termeni: înainte, după, consecutiv, simultan; ✓ - cunoașterea principiilor calendarului - să dovedească înțelegerea și capacitatea de a folosi corect noțiunile privind timpul istoric; ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de exprimare a timpului prin noțiuni specifice; ✓ - prezentarea cronologiei unor evenimente din istoria localității, regiunii.
2.	Citirea și interpretarea frizelor cronologice	<ul style="list-style-type: none"> - să compare axe și frize cronologice simple, stabilind relațiile necesare între procesele și evenimentele prezentate. ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de stabilire a ordinii logice a unor evenimente; ✓ - ordonarea mai multor evenimente pe o axă a timpului; ✓ - citirea unei axe a timpului.
3.	Utilizarea izvoarelor istorice	<ul style="list-style-type: none"> - să transpună în axe și frize cronologice informații dobândite dintr-un document istoric. 	<ul style="list-style-type: none"> - citirea textelor (documentelor) istorice. ✓
II.	Motivații și atitudini	<ul style="list-style-type: none"> - să arate interes pentru înțelegerea timpului istoric. 	<ul style="list-style-type: none"> - consemnarea, într-un jurnal, a evenimentelor celor mai importante ale clasei, ale anului.

B. ÎNȚELEGEREA ȘI REPREZENTAREA SPAȚIULUI ISTORIC

Nr. crt.	Domenii urmărite de activitatea didactică	Obiective	Activități de învățare
I	Cunoștințe și capacități vizând procesul înțelegerii		
1.	Citirea și interpretarea hărții	<ul style="list-style-type: none"> - să definească spațiul istoric și geografic; - să identifice obiective pe hărțile istorice ✓ - să compare reprezentările cartografice ale aceluiași spațiu geografic și istoric în epoci diferite ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de citire a hărților istorice; ✓ - exerciții de localizare pe hartă a evenimentelor istorice, fie în același timp, fie în perioade diferite
2.	Realizarea de hărți	<ul style="list-style-type: none"> - să realizeze hărți istorice , argumentând utilizarea culorilor și simbolurilor 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de amplasare pe o hartă "albă" a unor evenimente istorice studiate; ✓
3.	Interpretarea relațiilor privind spațiul istoric	<ul style="list-style-type: none"> - să transpună în limbaj cartografic informațiile din text sau documente istorice. - să descrie relația între om și spațiul geografic și istoric. 	<ul style="list-style-type: none"> - observarea relației om-spațiu pe plan local și regional.
II.	Motivații și atitudini	<ul style="list-style-type: none"> - să demonstreze interes pentru spațiul istoric. 	<ul style="list-style-type: none"> - participarea la acțiunile culturale, civice, locale sau regionale.

C. CUNOAȘTEREA ȘI UTILIZAREA IZVOARELOR ISTORICE

Nr. crt.	Domenii urmărite de activitatea didactică	Obiective	Activități de învățare
I	Cunoștințe și capacități vizând procesul înțelegerii		
1.	Identificarea izvoarelor istorice	<ul style="list-style-type: none"> - să identifice și să descrie natura documentului istoric - să argumenteze importanța documentului istoric - să descrie documentele istorice, să clasifice ideile și informațiile cuprinse în cadrul lor. ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> - studierea și descrierea uneltelor sau podoabelor dintr-o epocă; ✓ - citirea și comentarea documentelor vechi. ✓
2.	Analiza și interpretarea izvoarelor istorice	<ul style="list-style-type: none"> - să identifice informațiile referitoare la un subiect dat ✓ - să folosească datele dintr-un document pentru a le situa în timp și spațiu - să facă deducții pornind de la mai multe surse istorice 	<ul style="list-style-type: none"> - construirea de întrebări în legătură cu vestigiile din localitate; - observarea și comentarea unor materiale documentare și iconografice. ✓
3.	Determinarea corespondențelor temporale	<ul style="list-style-type: none"> - să identifice într-o schemă informațiile identice; - să descrie relația dintre o comunitate umană și spațiul geografic și istoric dat. 	<ul style="list-style-type: none"> - explicarea utilității izvoarelor istorice. ✓
II.	Motivații și atitudini	<ul style="list-style-type: none"> - să manifeste interes pentru calitatea, păstrarea și folosirea izvoarelor istorice. 	<ul style="list-style-type: none"> - vizitarea unui muzeu sau a unei arhive. ✓

D. ÎNSUȘIREA ȘI UTILIZAREA LIMBAJULUI DE SPECIALITATE ÎN COMUNICAREA CUNOȘTINȚELOR

Nr. crt.	Domenii urmărite de activitatea didactică	Obiective	Activități de învățare
I	Cunoștințe și capacități vizând procesul înțelegerii		
1.	Construirea și utilizarea vocabularului de specialitate	<ul style="list-style-type: none"> - să definească în mod adecvat, conceptele, noțiunile istorice - să folosească terminologia istorică însușită; ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ - exerciții de definire și utilizare a termenilor istorici.
2.	Construirea unui discurs scris sau oral	<ul style="list-style-type: none"> - să redea, prin cuvinte proprii, conținutul unui document istoric studiat; ✓ - să folosească diferite tipuri de comunicare a modului de redare a aspectelor trecutului; - să organizeze un discurs coerent 	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor eseuri care să conțină termeni istorici adecvați; - exerciții de selectare a șensului corect al termenilor istorici.
II.	Motivații și atitudini	<ul style="list-style-type: none"> - să manifeste detașare și stăpânire de sine în comunicarea orală; - să manifeste obiectivitate în alcătuirea unei lucrări 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de folosire adecvată a termenilor care și-au schimbat semnificația

E. ÎNȚELEGEREA CAUZALITĂȚII ȘI SCHIMBĂRII ÎN ISTORIE

Nr. crt.	Domenii urmărite de activitatea didactică	Obiective	Activități de învățare
I	Cunoștințe și capacități vizând procesul înțelegerii		
1.	Relația cauză-efect	<ul style="list-style-type: none"> - să propună motivări pentru acțiunile oamenilor din trecut; - să recunoască importanța variabilă a cauzelor și consecințelor unui eveniment istoric. - să identifice multitudinea cauzelor unui eveniment. ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ construirea de întrebări în legătură cu viața personală - exerciții de ierarhizare a cauzelor unui eveniment - compararea cauzelor mai multor evenimente petrecute în același timp sau într-o succesiune de timp.
2.	Determinarea	<ul style="list-style-type: none"> - să demonstreze, prin referire la evenimentele istorice că acțiunile umane au cauze multiple - să identifice schimbările survenite într-un anumit spațiu, într-un interval de timp ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> - compararea unor aspecte ale societăților în istorie. - relevarea structurilor societăților prin compararea unor aspecte ale structurilor unei societăți.
II.	Motivații și atitudini	<ul style="list-style-type: none"> - să aprecieze rolul oamenilor în procesul schimbării în istorie. 	<ul style="list-style-type: none"> - alcătuirea de biografii și portrete ale personalităților istorice.

F. DESCRIEREA ȘI INTERPRETAREA UNEI SITUAȚII ISTORICE

Nr. crt.	Domenii urmărite de activitatea didactică	Obiective	Activități de învățare
I	Cunoștințe și capacități vizând procesul înțelegerii		
1.	Identificarea și caracterizarea faptului istoric	<ul style="list-style-type: none"> - să compare aspecte și caracteristici specifice epocii studiate cu elemente de același tip din epocile anterioare - să descrie un eveniment după o schemă de lucru (plasare în timp și spațiu, personaje, cauze, desfășurare, consecințe) 	<ul style="list-style-type: none"> - imaginarea de dialoguri între personajele istorice; - asumarea rolului unor personalități istorice; - compararea mai multor documente pe aceeași temă.
2.	Interpretarea informației	<ul style="list-style-type: none"> - să compare diferitele versiuni asupra aceluiași personaj, aspect sau eveniment - să propună motive pentru existența mai multor versiuni asupra unui personaj, aspect sau eveniment 	<ul style="list-style-type: none"> - folosirea jocului de simulare - vizionarea unor filme didactice și comentarea lor
II.	Motivații și atitudini	<ul style="list-style-type: none"> - să demonstreze o atitudine civică - să ia parte la proiecte și acțiuni colective 	

G. ÎNSUȘIEREA DEPRINDERILOR DE MUNCĂ INTELECTUALĂ ȘI DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE INVESTIGAȚIE

Nr. crt.	Domenii urmărite de activitatea didactică	Obiective	Activități de învățare
I	Cunoștințe și capacități vizând procesul înțelegerii		
1.	Identificarea și utilizarea informației	<ul style="list-style-type: none"> - să realizeze fișe de lectură simple - să comenteze informațiile din documentele istorice ✓ - să introducă informațiile selectate din sursa precizată de profesor în tabele și scheme - să utilizeze corect instrumentele de lucru - culegerile de documente, atlasul istoric - să cunoască și să înțeleagă aparatul critic pentru o lectură corectă a documentului. 	<ul style="list-style-type: none"> - consultarea unor lucrări de referință (dicționare, bibliografie); - alcătuirea de glosare de termeni istorici; ✓ - exerciții de identificare a problemelor dintr-un text; - citirea și comentarea textelor din manual; ✓ - alcătuirea de fișe de lucru și clasarea lor în funcție de criterii diferite; - alcătuirea unui plan de investigație.
II.	Motivații și atitudini	<ul style="list-style-type: none"> - să aibă o atitudine pozitivă față de activitatea individuală și de grup. 	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea de proiecte personale și de grup.

III. CONȚINUT

ISTORIA DE LA FORMAREA POPOARELOR EUROPENE PÂNĂ LA CONSTITUIREA NAȚIUNILOR MODERNE

REPARTIȚIA ORELOR

Număr ore predare-învățare 55

Număr ore la dispoziția profesorului 13

TOTAL 68

PARTEA I LUMEA MEDIEVALĂ 15 ORE

1. LUMEA LA ÎNCEPUTUL MILENIULUI II

1.1. Spațiul istoric al lumii medievale

1.1.1. Domenii prevalente: demografie, societate, economie, politic, cultura;

1.1.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- economie naturală, colonizare (rurală și urbană);
- feudal, regat, imperiu, voievodat, cnezat;
- patriarhie
- papalitate, schisma;
- diversitatea lumii medievale.

1.1.3. Conținuturi:

- constituirea centrelor de putere în Europa la începutul mileniului al II-lea;
- extinderea statalității în secolele XIII și XIV;
- noi centre de putere la sfârșitul secolului al XV-lea;
- cunoașterea izvoarelor istorice.

1.2. Omul și mediul

1.2.1. Domenii prevalente: societate, economie, demografie.

1.2.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- agricultura, creșterea animalelor, defrișări, resurse naturale;
- progrese tehnice în agricultură, meșteșugari;
- exploatarea de noi teritorii;
- densitate demografică, războaie, foamete, epidemii (Marea Ciumă);
- hrana, vestimentatia, locuințe;
- preponderența lumii rurale: târguri și orașe.
- contactul cu noi civilizații;

1.2.3. Conținuturi:

- progresele tehnice și efectele lor asupra omului și mediului;
- înfățișarea satului medieval;
- Studiu de caz (opțional): continuitatea, decăderea și renașterea orașului - Roma, Constantinopole, Bologna, Alba Iulia, Novgorod, Veneția, Bagdad.

1.3. Tipuri de societăți medievale

1.3.1. Domenii prevalente: economie, societate, ideologie.

1.3.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- proprietatea asupra pământului, drept de proprietate, drept de posesiune, drept de folosință, stăpâni de pământ, nobilime laică (boierime), nobilime ecleziastică, țărâtime liberă (răzeși, moșneni, megieși), obști sătești, țărâtime aservită (șerbi, iobagi, jeleri, rumâni, vecini), orășenime, domeniul feudal;
- feuda, loturi în folosință (seșie, moșie, delniță), ierarhie feudală, senior, vasal, relații de vasalitate, omagiu, instituția cavaleriei, anarhia feudală, imunitatea feudală;
- structuri sociale în lumea medievală.

1.3.3. Conținuturi:

- feudalismul apusean, societatea medievală în Europa Răsăriteană, societatea orientală în Evul Mediu;
- solidaritate și conflicte; studiu de caz: statutul românilor în Transilvania;
- răscoalele în spațiul european și în Țările Române în Evul Mediu;
- studiu de caz: depunerea jurământului de vasalitate, investiția cavalerului;
- cunoașterea izvoarelor istorice.

1.4. Biserica în Evul Mediu

1.4.1. Domenii prevalente: ideologie, instituții, cultură.

1.4.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- biserica, mănăstire, pelerinaj, ordine religioasă, inchiziția;
- universitate, limba de cultură, școli monastice, erezie;
- literatura religioasă, cronică;
- relațiile între catolicism și ortodoxie;
- creștinismul, suport ideologic și cultural al societății feudale;
- Țara Sfântă - cruciade, război sfânt;
- raportul dintre biserică și puterea laică; studiu de caz: rolul și locul bisericii ortodoxe în susținerea luptei pentru neatârănarea românilor;
- studiu de caz (opțional): cucerirea Ierusalimului (1099), Canossa, analiza unui ordin militar religios (templieri, ioaniți, teutoni).

1.4.3. Conținuturi:

- marea schismă a bisericii creștine (1054) și urmările sale;
- cruciadele;
- lupta pentru investitură;
- creștinism și islamism;
- Universitatea;
- cunoașterea izvoarelor istorice.

1.5. Statul medieval**1.5.1. Domenii prevalente: politic, instituții, ideologie;****1.5.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:**

- ideologie imperială, republica, stat teocratic, fărâmițare feudală, stat centralizat, monarhia stărilor, absolutism monarhic, monarhie ereditară, domnie, dinastie, consiliu regal, curte regală, adunare nobiliară, sfat domnesc.
- dregătorie, adunarea stărilor, parlament, juriști, lege, pașalâc, Reconquista;
- raportul dintre nobilime și puterea centrală.

1.5.3. Conținuturi:

- expansiunea mongolă în Europa centrală și de sud-est în secolul XIII;
- formarea statelor medievale românești și evoluția instituțiilor; statele medievale din Estul Europei; studiu de caz: Imperiul Bizantin, Polonia, Ungaria, lumea suddunăreană;
- centralizarea statelor feudale; studiu de caz: Franța, Anglia, Rusia, Spania;
- menținerea fărâmițării feudale; studiu de caz: Germania, Italia;

1.6. Europa creștină și Imperiul otoman**1.6.1. Domenii prevalente: ideologie, politic, militar, instituții;****1.6.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:**

- unitate politică, dependență, independență, vasalitate, suveranitate, suzeranitate, tratat de pace, armistițiu, tribut, (răscumpărarea păcii), campanie militară, armata permanentă, armata nobiliară, oaste domnească, oastea cea mare;
- rolul creștinismului în apărarea Europei.

1.6.3. Conținuturi:

- cucerirea Constantinopolului și direcțiile de cucerire ale otomanilor după 1453 în Europa și în Orient;
- Țările Române în contextul luptei antiotomane - Mircea cel Bătrân, lancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare; raporturile Țărilor Române cu Poarta în secolul XVI;

PARTEA II NAȘTEREA LUMII MODERNE 20 ORE**2.1. Orașul și lumea rurală**

2.1.1. Domenii prevalente: economie, societate, instituții.

2.1.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- atelier meșteșugăresc, breaslă, manufacturi, producție de marfă, burg, bâlciuri, târguri, iarmaroace, hanse, gilde;
- orașul - centrul meșteșugăresc și comercial;
- statutul orașelor la începutul epocii moderne: în vestul și estul Europei (cazul Țărilor Române); dependență, autonomie, comune, republici;
- lumea rurală;
- circulația banilor: de la cămătărie la bănci; apariția capitalului;
- progrese tehnice și invenții;
- lumea orașului: lucrători industriali, alte categorii orășenești: statute sociale, drepturi și libertăți.

2.1.3. Conținuturi:

- orașul medieval în spațiul românesc și în vestul Europei; studiu de caz: Veneția, Florența, Brasov, Roma, Brugges, Hamburg, Colonia;
- modificări în agricultură și comerț.

2.2. Marile descoperiri geografice. Contactele Europei cu Lumea nouă.

2.2.1. Domenii prevalente: economie, societate, tehnică.

2.2.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- domeniul colonial, conchistadorii, piața de desfacere, comerț cu sclavi, vice-rege;
- progrese tehnice în domeniul transportului maritim (acul magnetic, cârma, caravela);

2.2.3. Conținuturi:

- mari călătorii pe uscat; studiul de caz: drumul mătăsii, Marco Polo;
- principalele descoperiri geografice: noul drum spre India - Vasco da Gama, descoperirea Americii - Cristofor Columb, Americo Vespucci, prima călătorie în jurul lumii - Fernando Magelan;
- Africa neagră, popoarele precolumbiene; studiul de caz: aztecii, mayasii, incașii;
- cauzele, traseele și consecințele expedițiilor;
- consecințele marilor descoperiri geografice: imperiile coloniale.

2.3. Renașterea și Umanismul

2.3.1. Domenii prevalente: societate, ideologie, cultură.

2.3.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- Renaștere, astronomie, învățământ, literatura, satira, utopie;
- umanismul - concepție laică despre om și societate;
- creatorii actului cultural; mecenatul cultural;
- importanța tiparului în răspândirea ideilor;
- afirmarea limbii naționale în cultură

2.3.3. Conținuturi:

- Italia în secolele XIV - XV;
- domenii ale culturii;
- personalități și capodopere ale Umanismului și Renașterii, centre culturale;
- Umanismul în spațiul românesc.

2.4. Reforma religioasă și consecințele sale. Ortodoxia în răsăritul Europei**2.4.1. Domenii prevalente: societate, politicul, ideologie, instituții.****2.4.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:**

- burghezie, reforma religioasă, religie receptă, ierarhie bisericească, putere laică, limba de cult, reforma populară, război țărănesc;
- Biserica reformată; noi confesiuni;
- Biserica ortodoxă în Țările Române în secolul al XVI-lea;
- extinderea Reformei în Europa și influența ideilor sale;
- reforma bisericii catolice (Contrareforma) și efectele sale, studiul de caz: Consiliul de la Trento.

2.4.3. Conținutul:

- cauzele Reformei, Imperiul Romano-German în secolul XVI;
- Reformal luterană, Reforma populară;
- Reforma în spațiul românesc;
- studiul de caz: Martin Luther, Jean Calvin, Ignățiu de Loyola.

2.5. Europa secolului al XVI-lea**2.5.1. Domenii prevalente: societate, economie, politică, instituții.****2.5.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:**

- edict, toleranță religioasă, supremație, principat, autonomie.
- curteni, noua nobilime, revoluție burgheză, împrejurimi, companii comerciale;
- Biserica și statul.

2.5.3. Conținuturi:

- începutul absolutismului monarhic; monarhiile absolutiste europene (studiul de caz - opțional: Anglia, Franța, Spania);
- monarhia universală a lui Carol Quintul; apogeul Imperiului Otoman;

- studiul de caz: Republica Venețiană
- Europa centrală și estică; începutul rivalității între Habsburgi și Imperiul Otoman; studiul de caz: Transilvania;
- studiul de caz: instituția domnească în Țările Române;
- Mihai Viteazul în contextul cruciadelor târzii;
- războaiele religioase; studiul de caz: Edictul de la Nantes;
- prima revoluție burgheză (Țările de Jos).

PARTEA III EPOCA MODERNĂ

20 ORE

3.1. Omul și mediul

3.1.1. Domenii prevalente: mediul înconjurător, demografia, economia;

3.1.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- exploatare agricolă, exploatare industrială, mișcări de populație;
- hrană, sănătate, vestimentație și locuințe;
- europenii explorează lumea.

3.1.3. Conținuturi:

- Provinciile unite (Olanda) în secolul XVII;
- descrierea unei regiuni - studiul de caz: un jurnal de călătorie.

3.2. Europa în secolul XVII.

3.2.1. Domenii prevalente: instituții, politic.

3.2.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- harta politică, situație politică, mercantilism, statute, independentă, dependentă, autonomie, dominație politică, dominație economică, protectorat, monarhie constituțională, separația puterilor în stat, război civil, "Revoluția glorioasă", "Declarația Drepturilor";
- teorii ale guvernării;
- modelul politic și economic olandez și englez.

3.2.3. Conținuturi:

- harta politică a Europei în secolul XVII;
- criza europeană a secolului al XVII-lea;
- Războiul de 30 de ani;
- Iluminismul în Europa, reprezentanți; studiu de caz: Voltaire, Jean-Jacques Rousseau, Montesquieu;
- Personalități ale absolutismului luminat; studiu de caz: Iosif al II-lea;
- noi centre ale puterii politice: Rusia și Imperiul Habsburgic;
- Țările Române în "Secolul luminilor", domniile fanariote; mișcarea de emancipare națională; studiul de caz: Ioan Inochentie Micu, Constantin Mavrocordat;
- cunoașterea izvoarelor istorice.

4.1. Cultură și societate în secolele XVII-XVIII

4.1.1. Domenii prevalente: societate, cultură.

4.1.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- clasicism, raționalism;
- balet, urbanism, construcția (amenajarea) peisajului, opera, simfonie, clavecin, pian;
- mansardă, muzeu, arhivă, teatru, muzică;
- lunetă, microscop, orologiu, gravitație;
- apariția științelor moderne;
- trăsăturile principalelor stiluri artistice;
- producția de carte;

4.1.3. Conținuturi:

- studiu de caz: Versailles, Mogoșoaia;
- studiu de caz (opțional): personalitatea lui Descartes, Newton, Galilei;
- studiu de caz: descrierea unui oraș: Paris, Viena, Cluj.

5.1. Revoluții ale epocii moderne

5.1.1. Domenii prevalente: societate, instituții

5.1.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- revoluție, teroare, dictatura, lovitura de stat

5.1.3. Conținuturi:

- Revoluția Americană; (studiu de caz): Constituția Statelor Unite ale Americii;
- Revoluția din Franța; de la Adunarea Stărilor la Convenția iacobină; studiu de caz: "Declarația Drepturilor Omului și ale Cetățeanului";
- Franța după 1795.

6.1. Epoca napoleoniană

6.1.1. Domenii prevalente: societate, instituții, politic.

6.1.2. Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- referendum, directorat, guvern, consulat;
- Imperiul francez: politica de cuceriri, campanii militare, limite teritoriale; personalitate lui Napoleon Bonaparte;

6.1.3. Conținuturi:

- afirmarea identității naționale în contextul războaielor napoleoniene; studiu de caz (opțional): Italia, Germania, Polonia, Spania;
- războiul ruso-turc din 1806-1812 și consecințele sale asupra Țărilor Române;

7.1. Lumea la începutul secolului XIX

7.1.1. Domenii prevalente: societate, politic, cultura.

7.1.2. Termeni tehnici, concepte, probleme de atins:

- moștenirea politică și ideologică a iluminismului;
- semnificația revoluțiilor moderne.

7.1.3. Conținuturi:

- modificări în structura societății în pragul secolului XIX

8. LECȚII DE SINTEZĂ

8.1. Domeniul și castelul feudal.

8.2. A fi cavaler

8.3. Viața de curte, viața la curtea domnească.

8.4. Vestimentația.

8.5. A locui într-un oraș medieval.

8.6. Țăran și orășean.

8.7. Transport pe apă și uscat.

8.8. Călători și călătorii în Evul Mediu.

8.9. De la atelierul meșteșugăresc la fabrică.

8.10. Spațiul rural și spațiul urban în epoca modernă.

8.11. Statutul femeii în Evul Mediu.

8.12. Viața copiilor în perioada de la Evul Mediu la Renaștere

8.13. Evoluția și revoluția în epoca modernă.